

ושבו בנים לגבולם

סיון רהב מאיר

27

שהשיר "עוד יותר טוב ועוד יותר טוב" הפך ללהיט ששרים ורוקדים שוב ושוב, אפילו בשבת כזו... בת-גלים שער, אימו של הנער גלעד שער, אחד משלושת הנערים שנחטפו לפני עשר שנים, נתנה הרצאה מחזקת. אימא שייבה לידי בקהל לחשה בתקווה: "גם אני אוכל לדבר ככה בעוד עשר שנים?" הזמרים יעקב שוואקי ואמיר דדון הזכירו לכולם כמה הניגון והמוזיקה והשירה, בפרט ביחד, מעניקים עוצמה. והסטנדאפיסטית נויה מנדל הצליחה לגרום לקבוצה כולה לצחוק, פשוט לצחוק.

"לא יצאתי מהבית מאז שהבן שלי נפל בקרב בחנוכה", אמרה אחת האימהות. "יצאתי מהבית רק לסידורים, לא לשום אירוע. בטח שלא הייתי יוצאת מיזומתי לשבת עם שירים וסטנד-אפ ואוכל טוב. אבל איזה מזל שבאתי".

תודה לרב מנדי קניג, שזו כבר השבת השמינית שהוא יוזם. אבל המטרה אינה רק לפרגן לו ולעמותה, העניין הוא שלא צריך להקים עמותה: אפשר לחפש משפחות כאלה בסביבה ופשוט לגשת. לדבר, לשמוע, להיות ביחד בשבת או ביום חול, לתת מקום.

6. מכירים את זה שתינוק נולד, ואומרים שיש לו החיך של אבא?

או העיניים של אימא? ממש ככה, יש בנו גם התכונות של האבות והאימהות של האומה. את החסד של רבקה אימנו, או את התפילות של רחל אימנו. דור אחרי דור, התכונות האלה עברו אלינו, נצברו גם בנו. פרשות השבוע של ספר בראשית מציגות לפנינו כעת את כל האוצרות האלה: האמונה של אברהם אבינו, למשל, שרק שומע את הציווי האלוהי "לך לך" - ומייד יוצא לדרך. ואז הקשר העמוק שלו לארץ ישראל. הוא הולך לאורכה ולרוחבה ושומע הבטחות על שגם אנחנו, הצאצאים שלו, נוכל להיות פה. וגם החסד. האוהל של אברהם אבינו ושרה אימנו היה דוגמה יוצאת דופן להכנסת אורחים.

אלה לא רק סיפורים היסטוריים. זו תזכורת לפוטנציאל האדיר שלנו. הרי אנחנו רואים את כל זה עכשיו, בימינו, ובפרט בשנה האחרונה. אמונה, קשר לארץ, התנדבות, סולידריות וחסד - התכונות האלה הוטבעו בדי-אן-איי שלנו, בעומק הנשמה, והן מועברות מדור לדור.

פרשנינו מזכירים לנו: כשקוראים בתורה את סיפורי האבות, לא קוראים עלילה מעניינת שהתרחשה לפי אלפי שנים. אנחנו לומדים את עצמנו. מי אנחנו, למה אנחנו מסוגלים, מהיכן באנו ולאן אנחנו צריכים לשאוף. שנזכה להמשיך את דרכם של האבות והאימהות של האומה.

7. הרבי מלובביץ' מזכיר לנו: לכולנו נקודה חשובה: כשמדברים על החסד של אברהם - זה לא רק לתת אוכל:

"אברהם אבינו יושב בפתח האוהל ומחפש אורחים ביום חם. כך הוא מגלה לעולם כולו את החסד. עד אז העולם היה חשוך מבחינה רוחנית. אברהם מתחיל להאיר אותו בנדיבות, בצדקה, בהכנסת אורחים. חסד זה גם ללמד את האורחים על אמונה ובשתייה. חסד זה גם ללמד את האורחים על אמונה בא-לוקים, לחנך אותם, לגרום להם להאיר גם הם את העולם. אברהם לימד את אורחיו לברך על המזון, חיבר את האוכל - לאלוקים. ומכל פעולה כזו של אברהם שמתוארת בפרשה, אנחנו לומדים מושפעים". שבת שלום.

אבות שכולים בריקוד במוצאי שבת, צילום: שוקי לור, "מנוחה וישועה"

המכוננים בתורה כולה. איך הם הקימו אומה חדשה, איך הם התמודדו עם קשיים וניסיונות רבים ועמדו בהם, איך הם הורישו לאנושות כולה ערכים, איך הם היו הראשונים ללכת בארץ הזו, לאורכה ולרוחבה, ולהוריש אותה גם לנו.

השנה הוא כמובן בבית, כבר חודשים ארוכים. הוא ורעייתו חזרו לעבודה, הילדים בלימודים, ושדרות שקטה, כמעט לגמרי. לא מזמן פורסם שהעיר היא יעד מוביל בהשקעות נדל"ן. המחירים שם רק ילכו ויעלו, והביקוש גובר. ועכשיו תושבי שדרות הם אלה שמפנקים בלי הפסקה את החיילים, שפגעו כל כך בחמאס השנה. סינוואר כבר בגיהנום, וכל תפיסת הביטחון הולכת ומשתנה.

והוא כבר חזר לבית הכנסת שלו. בחודש הבא גם הרכבת לשדרות אמורה לחזור לפעול. השבוע הוא כתב לי: "שוב פרשת לך לך! המסע נמשך. המחיר כבד, הימים סוערים, עוד לא הגענו ליעד, אבל כמה התקדמנו". בשורות טובות.

5. בסוף השבת ביקשתי להצטלם איתם.

רואים את אימא של לוי חלפון הי"ד וגם שתי אחיות שלה. לא שמעתי על לוי עד לשבת האחרונה. היא ובעלה מאיר נרצחו בקיבוץ חולית בבוקר שמחת תורה. הבת שלהם, עדי בת השמונה, שרדה בטבח הנורא.

זה רק סיפור אחד. יותר מחמישים משפחות שכולות הוזמנו על ידי ארגון 'מנוחה וישועה' לעשות ביחד שבת בירושלים. וכך, יותר משנה אחרי שמחת תורה, סופרו שם עוד ועוד סיפורים שרובנו פשוט לא מכירים. כנראה לעולם לא נבין מה קרה כאן:

רינה ביילין היא אימא של אורון שנרצח בנובה. הוא נקרא על שם סבא שלו, ד"ר אהרון ביילין, ניצול שואה, שהעיד במשפט אייכמן. אורון, מספרת רינה בגעגוע, היה בן יחיד.

בשולחן שלידה בסעודות השבת יושבים יעקב ומרינה מושיאשוילי מאשקלון. בנם נתנאל, לוחם גולני, נפל בקרב לפני 12 שנים, ואז אחיו מיכאל נפל ב-7.10. מרינה עונדת שרשרת ובה תמונה של שניהם - נתנאל ומיכאל. על מרים פרץ כל המדינה שמעה. והנה פה, סיפור שלדעתי כמעט לא סופר.

בזה אחר זה עלו בני המשפחות לבמה ודיברו. על המורשת, על הגבורה ועל ההחלטה לדבוק בחיים. כמה חשוב לתת כבוד והוקרה, כמה חשוב להעניק נוכחות ומקום, לכל כך הרבה נשמות יקרות.

היה מדהים לראות כיצד השבת עצמה מחזקת ומרפאת. בלי עדכוני חדשות, ההתכנסות הזו הייתה החדשות האמיתיות ביותר. כל פסוק מפרשת השבוע, כל מילה משירי השבת, ממש נתנו כוח. (וזה פלא גדול כוחות מאברהם אבינו ומשרה אימנו. מאחד הסיפורים

1. השבוע חל יום פטירת רחל אימנו.

אלפי שנים אנחנו מצטיינים את המילים המרגשות שהובטחו לה בספרי הנביאים: "ושבו בנים לגבולם". והנה זכינו לשוב הביתה לגבולנו בדור הזה, לארץ ישראל. אבל בשנה האחרונה המילים האלה מקבלות משמעויות חדשות רבות: החטופים האהובים - שישונו הביתה. החיילים - שישונו לשלום, מנצחים. המפונים - שישונו הביתה, ליישובים הריקים. הפצועים - שיחלימו וישתקמו וישונו לביתם. יהודי העולם שמתמודדים עם אנטישמיות ושנאה - ישונו הביתה. וישראל - תשוב לגבולותיה ותשמור עליהם היטב, ותחזור לזהותה ולעצמה. וכולנו, בדור חסר גבולות, נחזור כל אחד למקומו המדויק, לגבול שלו.

אימא רחל מתפללת עלינו כבר אלפי שנים. ושבו בנים לגבולם. שנושבו.

2. יום פטירת רחל אמנו. הסיפור המקסים הבא מוקדש לעילוי נשמתה:

בקונגרס הציוני הראשון בבאזל נאם המנהיג הציוני ד"ר מקס נורדאו נאום שבו שילב שוב ושוב את שלוש המילים הנצחיות של ירמיהו הנביא על רחל אימנו: "ושבו בנים לגבולם". כאשר נשאל נורדאו איך מצא את הפסוק הזה, ועוד בעברית, הרי זה לא תואם את הרקע החינוכי שלו, הוא ענה כך: "את המילים האלה אני חייב למי שאני חייב לו את כל יהדותי וציונותי. ילד יהודי בן שמונה מפולין.

יש לי מרפאת ילדים בפריז. פעם נכנסו למרפאה אישה יהודייה ובנה החולה. אני פותח כרטיס למטופל החדש, אבל הוא בקושי מדבר צרפתית. ואימו מסבירה: הוא לא לומד בבית ספר רגיל. הוא לומד ב'חדר', בית ספר יהודי.

נזפתיה בה קשות: כך רק מביאים אנטישמיות! פתחנו בפניכם את שערי המדינה, פליטים מפולין. מדוע אין הילד לומד בצרפתית? ואני שואל את הילד בזעם: ב'חדר' הזה, מה למדת? ואז השתנה הילד, אורו עניו. ביידיש - שאני הבנתי מהגרמנית שלי - סיפר לי מה הוא למד בפעם האחרונה ב'חדר':

יעקב אבינו, כשהוא על ערש דווי במצרים, מזמין את יוסף, מצווה עליו, משיב אתו ומתחנן בפניו: 'אל נא תקברני במצרים'. קבור אותי במערת המכפלה, הוא מבקש. שם קבורים אברהם, יצחק, שרה, רבקה. שם קברתי גם את לאה. תקבור אותי שם.

ועיקב ממשיך: 'ואני בבאי מפון מתה עלי רחל... וְאֶקְבְּרָהּ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת הוּא בֵּית לְחַם'. מה פתאום באמצע הבקשה של יעקב הוא מספר על קבר רחל? מסביר רש"י - ואת כל זה הילד הקטן מספר - שיעקב אבינו ראה צורך להתנצל לפני יוסף: לא סתם קברתי אותה שם. א-לוקים רצה כך. הוא ידע שנוכדנצר עתיד להוביל לגלות את בניה של רחל, את בניו, בחורבן בית ראשון, ואז היא תצא מקברה ותבכה על בניה. בזכותה היהודים האבודים והגולים ישונו לארץ ישראל. א-לוקים יקשיב לה יענה: 'מִנְיַע קוֹלְךָ מִבְּיַד וְעֵינַיִךְ מִדְּמַעְיָהּ כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפִעֲלָתָהּ, וְיֵשׁ תְּקוּהָ לְאַחֲרֵיתָהּ וְיָשׁוּבוּ בְּנֵי לְגַבְוֹלָם'. לא ידעתי את נפשך, מספר ד"ר מקס נורדאו.

4. פתאום נזכרתי שלפני שנה בדיוק, במלון כפר המכבייה, פגשתי קבוצת מפונים מהעיר שדרות. בתוך כל הבלגן, בין גן ילדים שהוקם במלון לבין פינוקים שהביאו מתנדבים מכל הארץ, ראייתי את אחד מתושבי שדרות, והוא אמר לי: "אני כבר מחכה לשמוע את פרשת לך לך". זו הייתה הפרשה באותו שבוע, והוא חיכה לקבל כוחות מאברהם אבינו ומשרה אימנו. מאחד הסיפורים